

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 14. De rebus quæ emi & vendi possunt,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

CAPVT XIII.

De natura & diuisione emptionis.

SVMMARIVM.

- 247 Definitio emptionis cum declaratione.
 248 De eo quod emptio dicitur perfici consensu.
 249 De eo quod dicitur fieri de re, pro pretio.
 250 Diuisiones emptionis ex parte rerum que emuntur, & ex parte modificationum, cum quibus perficitur.
 251 Alia ex parte modi quo fit, & ex parte finis in quem fit, & ex parte pretij.

147. **A**c definitione explicatur natura emptionis. Contractus bonæ fidei, vltro citroque obligatorius, qui perficitur consensu de re, pro pretio. Prima pars, *contractus*, indicat genus sub quo emptio tanquam species continetur. Secunda, *bonæ fidei*, illam separat à contractibus iuristiuris, & indicat eam talem esse, in qua iudex debeat iudicare ex æquo, & bono, quantum ad id quod restituendum est, aut compensandum. non autem ex rigore legis iuriste scripti. Tertia pars, *vltro citroque obligatorius*, illam separat à contractibus non mutuis, vt à donatione & ceteris, quorum meminimus in tract. 1. cap. 3. num. 22. indicatq; emptorem obligari ad pretium soluendum, & venditorem ad rem tradendam: tamq; in huius, quam in illius bonum, inuoluntati contractum in iusticiam.

248. **Q**uarta pars, *qui consensu perficitur*, separat emptionem à contractibus veltitis, qui vt firmi sint, requirunt cum consensu exhibitionem rei, aut verba, aut scripturam, prout expositum est in tract. 1. cap. 6. num. 72. Ea enim, vt *ibidem* quoq; annotauimus, est contractus nudus, cuius obligatio contrahitur solo partium consensu, etiam si verba & scriptura non interueniant, nec res aliqua data sit, id est, nec pretium solutum, nec merx tradita; sed exhibita est solas fides de illo soluendo, aut hac tradenda. Quod aduerte non esse ita accipiendum, quin ad emptionem verba, vel loco eorum nuntus, aut alia signa requirantur, quibus manifestetur consensus. Cum enim simus homines, consensus mutuos non possumus: ea rare, nisi exterius exhibito aliquo signo; proindeque in contractu, qui mutuo partium consensu perficitur, verba, aut alia signa eis æquipollentia, sunt omnino necessaria. Sensus est igitur emptionem cum sit iuris gentium, ex lege i. s. finali, de contrahenda emptione, & venditione, ex se non requirere verborum solemnitatem, vel scripturæ certam ac præscriptam formam, quæ iure tantum ciuili introducta est.

Emptionem vero, iuris gentium esse patet satis ex eo, quod initio ante citate legis habetur de illius origine: nimirum eam in locum permutationis rerum ad vite sustentationem necessariam, successisse hac ratione. Cum magna sit rerum inæqualitas, ac sæpe vnus non ceget rebus, quas alter veller cum suis permutare, vt commutationes ad humanam societatem, & vitæ sustentationem necessarie facilius fierent; instituta est pecunia, quæ rerum omnium esset quasi mensura, & cum ea introductus emptionis, & venditionis contractus, quo res darentur pro pecuniis, vicem perentibus rerum aliarum, quæ in commutationem dandæ essent.

Porro ex eo, quod nudo consensu perficiatur emptio, sequitur illud quod habetur ex cit. §. fin. vt inter abentes, per literas, aut inter nuntium ea celebrari possit. Aduerte vero, id ipsum non obflare quominus cuique contrahentium integrum sit à contractu recedere, quantumcumque mutus circa rem, & pretium interuenierit ipsorum consensus, si eorumdem intentio fuerit, vt non nisi scriptura simul interueniente, perfectus esset contractus. Quam intentionem tunc adfuisse exillimare debemus, cum inter contrahendum vterque contrahentium, aut alter, verbis aut aliis sufficientibus signis expressit, vt scriptura fiat: maxime id addat vt contractus aliter vim non habeat. Dico, inter contrahendum: quia si post celebratam communi cõsensu emptionem, vnus petat ab alio scripturam ea de re fieri, contractus non desinet esse perfectus, cum sic non petatur, vt contractus perficiatur, sed vt ei maior firmitas, & plenior probatio ad-

hibeatur. Pro quibus facit textus in principio tituli De emptione & venditione, In sit. & in lege Contractus, ff. De fide instrumentorum. Videri potest differens de his Molina in citato tract. 2. disput. 337.

Quinta pars, *de re*, additur: quia ex lege Nec emptio, & ex lege Etsi consensu, ff. de contrahenda emptione sine re venditio non subsistit. Nam omnis emptio est alicuius rei, quæ ab vno emitur, & ab altero venditur. Vltima pars, *pro pretio*, separat emptionem à locatione, in qua interuenit stipendiū, siue merces, siue pensio, non autem pretium: licet aliquando merces soleat dici pretium, sed improprie. Item à permutacione, in qua vna res cum alia permutatur absque interuentu pretij. Fit autem venditio, non modo cum pretium, & quantitas eius determinate exprimitur, sed etiam cum dicitur consule, verbi gratia, *vendo pro pretio* quod Petrus iustum esse arbitrat, aut *pro pretio* quo tu rem talem emisti: vel *pro pecunia* quam habes in tuo marsupio, vel *pro pretio* quo communiter talis res venditur in foro. Imo si dicatur, *emo pro iusto pretio*, seu prout iudicatum fuerit rem valere. Ad quod facit lex Si fundus, §. fin. ff. De pignoriis.

Varia diuisiones emptionis.

250. **M**ultifariam autem diuidi potest emptio. Primo quidem ex parte rerum que emuntur: quod quedam sit rei immobilis, vt agri, vel domus: quedam sit rei mobilis, vt armorum, librorum, vestium, quedam rei se mouentis, vt mancipij, vel animalis quedam rerum incorporalium, vt iurium, actionum, debitorum, seruitum rusticarum, vel vrbicularum, pensionum.

Secundo vero diuidi potest ex parte modificationum cum quibus ea perficitur, quod quedam perficitur contrahendo pure, vt quando neque dies, neque conditio, aut pactum ei adiicitur; sed ipsa simpliciter fit. Quedam autem contrahendo sub conditione, vt quando aliquis dicit, & incertus euentus ei adiicitur. Exemplum est si dicam, *vendo tibi fundum meum si contigerit me Senatorem* creari. Quedam demum perficitur cum pacto additionis in diem, aut legis commissoriae, aut retrouendendi, aut soluendi certam pensionem quotannis, si nō soluatur pretium. De quibus patet dicitur in sequenti cap. 17.

251. **D**iuidi tertio potest ex parte modi quo fit: quod quedam palam fiat, vt cum aliquid venditur sub hasta in foro, vel in alio loco publico, vel voce præconis, quedam vero non fiat palam. Item quedam fiat mercibus minutim venditis, & quedam in eumulo, seu copia venditis, vt cum venditur aceruus tritici.

Quarto diuidi potest ex fine, quod quedam fiat ob questum, & lucrum, & quedam ob alium finem. Item quedam fiat, vt res que emitur, immutata profus, eadem iterum vendatur; qua ratione venditio dici solet negotiatio, estq; mercatorum propria; quedam vero fiat, vt res que emitur, mutata per artificium, & laborem, ac industriam, iterum vendatur: quæ emptio vsitata est artificibus, opificibus, ac etiam agricolis.

Postremo diuidi potest ex parte pretij, quod quedam fiat credita pecunia, hoc est, fide data, & accepta de soluendo in posterum pretio: quedam vero fiat præfenti, seu numerata pecunia: & demum quedam anticipata solutione, id est, soluta quidem pecunia, sed fide tantummodo data, atque accepta, de mercibus postea tradendis.

CAP. XIV.

De rebus que emi & vendi possunt.

SVMMARIVM.

252. *Vendi non possunt res spirituales, nec corporales Deo dicatæ.*
 253. *Nec publicis vsibus dicatæ, nec herigiosa: & quando venena.*
 254. *Quatenus valida censeri possit venditio rei aliena.*
 255. *Quatenus emptio res propriæ.*
 256. *Explicat iud. by. an homo vendi possit.*
 257. *Quatenus officia publica vendi possint in Republica.*
 258. *Quando et alis venditio sit peccatum, & de translatione predictorum officiorum ab vno in alium.*

MULTA de his ex iure civili habet Lud. Molina de iust. & iure, tract. 2. disput. 340. Quæ ad nostrum institutum sufficienter, perstringemus, ac prius certa, postertus dubia proponemus.

252.

Certum igitur est primo, res spirituales vendi non posse. Nam eas natura à nostro commercio eximit: atque ut dicitur in lege Si in emptione, §. Omnium rerum, ff. De contrahenda emptione; rerum quas vel natura, vel gentium ius, vel mores ciuitatis à commercio exemerunt, nulla venditio est.

Certum est secundo, vendi non posse res sacras, & religiosas. Quæ de re late in tractatu de simonia quem instituimus in præced. lib. 23. à cap. 11. Hic tamen monendum est primo, id ipsum per ciuiles etiam leges prohibitum esse; lege Sancimus, r. C. De sacrosanctis Ecclesiis, & lege Sed Celsus, ff. De contrahenda emptione.

Secundo, idem pati exceptionem in hoc, quod tales res (vt vestes sacerdotales; corporalia, mappa, cortina, & vela altarum) si ita discesserint, vel consumptæ vetustate, vt non retineant formam, seu figuram ad sacrum usum in eis requisitam, vendi possunt; vt & templi diruti tigna, trabes, lapides, &c. Vendendæ, inquam, non ad vsus profanos, sed ad pios, alioqui comburendæ, & cineres in Ecclesia reponendi, iuxta cap. Ligna, & seq. De consecr. dist. 1. Quod bene in particulari declaratum, videndum est apud Sylu. in verbo Benedictio, quæ est 7. in cuius fine monet, Ecclesiastica vasa (maxime autem calices) integra vendi non posse, nisi alteri Ecclesiæ, vel loco Religioso.

253.

Certum est tertio, res publicis vsibus destinatas vendi non posse, vt forum publicum: quia tales non habentur in pecunia populi, sed in publico vsu; vt dicitur in cit. lege Sed Celsus.

Certum est quarto, venena, & alia quæ nullo modo per adiectionem, vel mixtionem alterius rei, vsui humano seruiunt, vendi non posse. Cuius rei ratio hæc redditur in lege Quod sæpe, §. Veneni, ff. De contrahenda emptione: quod nec societas, nec mandatum flagitiosæ rei vires vllas habeat. Secus est vero de iis quæ mixta alijs materijs, adeo naturâ nocendi deponunt, vt ex illis antidota, seu medicamenta quædam salubria conficiantur: talia enim, vt in eadem lege statuitur, vendi possunt.

Certum est quinto, res litigiosas, hoc est, de quarum dominio causa mouetur inter possessorem & petiorem, vendi non posse. Id enim satis constat ex Codicis titulo toto de litigiosis. Adde, nec rem pupilli, sine tutoris, rem minoris, sine curatoris; rem in feudum, aut in emphyteusim acceptam, sine domini directi autoritate, & consensu vendi posse. Nec item Ecclesiæ bona vendi posse à Prælati absque autoritate Papæ, exceptis quibusdam casibus, de quibus agitur cum de Ecclesiasticis beneficiis in sequenti lib. 30.

Dubiorum explicatio.

254.

DUBITATVR AVTEM primo; An res aliena vendi possit valide? Ad quod respondetur tribus propositionibus. Prima est, talem venditionem non esse validam in præiudicium domini rei venditæ; adeo vt is semper habeat ius hanc repetendi, si biq; vendicandi, siue inter scientes, siue inter ignorantes contigerit, celebratum esse ipsam venditionis contractum: nisi forte interuenerit legitima præscriptio. Et ratio est, quia cum nemo det quod non habet, venditor rei alienæ, dominium quod non habet, transferre non potest in emptorem.

Secunda propositio, sumpta ex lege, Si in emptione, §. Item si emptor, ff. De contrahenda emptione, est, emptionem rei alienæ ad hoc validam esse, vt si casiat emptore talem rei conditionem ignorante, ipse, quia est in bona fide, possit rem eandem capere, ac præscriptam legitimo temporis lapsu, sibi retinere: possit quoque, quia deceptus est, iure repetere pretium datum, & quidquid sua interest. Id quod locum habet, siue pariter venditor eandem alieni conditionem ignoret, siue sciat illam. Istudque est, quod venditor de euictione teneri dicitur, seu, quod idem est, emptorem à quo res autoritate Iudicis ablata est, & vero domino restituta, seruari indemnem, restituendo ei pretium: & præterea quidquid aliud

inde accepit damni; exceptis tribus casibus qui habentur in cap. finali, De emptione & venditione. Primus est, si emptor ipse in iudicio conuentus, venditorem ad litem defendendam non vocauerit. Secundus, si vocauit quidem, sed in iudicio contumax fuit, ita vt magis ob contumaciam suam victus videatur, quam eo quod malam causam habuerit. Tertius, si per iniuriam Iudicis ipse causa cecidit. De his Sylu. in verbo Emptio, quæ est 25. alios addens eis, sed pertinentes ad forum externum.

Tertia propositio, sumpta quoque ex memorato paragrafo, est, si emptor sciat rem esse alienam, tunc emptionem non valere, hoc est, emptori ipsi non dari actionem qua repetat quod sua interest: quia sibi debet imputare quod pretium soluerit, cum sciens & volens id fecerit. Quamquam in foro conscientia, si contractum rescindat tamquam illegitimum, habet ius repetendi pretium à venditori: quod si nequeat recuperare, tenebitur nihilominus rem emptam vero domino restituere: ac debeat sibi damnum imputare.

DUBITATVR secundo, an emptio rei propria valeat? Ad quod respondetur ex lege Sui rei, & lege Si in emptione, §. Rei sue, ff. De contrahenda emptione; non valere, siue emptor sciat, siue ignoret rem suam esse. Vnde cum ex tali contractu nulla obligatio nascatur, emptorem ipsum habere ius repetendi pretium quod soluit; sique emit data fide de pretio soluendo, non obligari ad illud soluendum, iusque habere retinendi rem suam. Aduerte tamen emptionem valere, si quis emit rem suam, quam forte timet delituram esse suam, ex l. Existimo, ff. eod. tit. vt si quis donationem rem acquirat ea conditione, vt si Titius redeat ex Vngaria, eam illi reddat: potest enim eam emere, emptioq; ad hoc erit valida, vt etiam si Titius ex Vngaria redeat, non teneatur eam illi restituere. Aduerte etiam ex duabus legib. præcatis; quod si quis in re mea ius aliquod habeat, vt usum, vel usum fructuum, vel possessionem, vel pignus, vel hypothecam, posse me illud emere: quia non est, rem meam emere, sed prædictum ius, seu seruitutem, vel onus sub quo res mea est alteri obligata.

DUBITATVR tertio, an homo vendi possit? De qua re, vt minime apud nos vitata, pauca tantum breuiter notabimus. Primum est, iure gentium introductam fuisse quandam quorundam hominum, vt bello captorum, & ex eis procreatorum, seruitutem ratione cuius vendi possent. De quo videri possunt Summularij, vt Angelus, Sylu. Tabiena, in verbo Seruitus, & Sotus lib. 4. De iustit. & iure, quæst. 2. art. 2. & nouissime Ferdinand. Rebellus, De obligationibus iustitiae, part. 1. lib. 1. quæst. 9. & quatuor sequent.

Secundum est; hominem liberum vendi quidem non posse, ex l. Sed Celsus, ff. De contrahenda emptione: patrem tamen extrema fame oppressum, posse vendere filium; ex lege 2. Cod. De patribus qui filios suos distraherunt. De quo videri potest Couar. lib. 3. variar. resol. cap. 14. n. 4. Quæ venditio consentanea est iure naturali, quod dicitur patris & matris vitam esse præferendam libertati filij, qui illis debitor est ortus & vitæ. Vnde inquit loco cit. Couar. non existimatur peccasse contra paternam charitatem illi, qui lib. 2. Elfræ cap. 5. dixerunt: Filij nostri, & filia nostra multæ sunt nimis, accipiamus pro pretio eorum frumentum, & comedamus, & viuamus. Verumtamen vsu reprobatam est apud Christianos (inquit Sotus loco citato, conclus. 2.) huiusmodi venditio; neque immerito, quia patri, & matri fame, aut alia necessitate oppressis facile subueniri potest aliis remedijs; inter quæ illud deesse non potest, vt filiorum operæ locentur anticipata mercede, quantum ea necessitas exegerit.

Tertium est, Christianum captum à Brasiliensibus, à quibus in aliquo loco occidendus est, posse vendere se ipsum alieni, qui velit pecuniis suis eum redimere.

Quartum est, hominem liberum posse vendere se ipsum pro alio redimendo. Hoc patet per exemplum D. Pauli Episcopi Nolani, qui se ipsum vendidit pro filio viduo.

Quintum est, licitum esse homini vendere se ad soluendam pecuniam quam debet. Namq; id in veteri Testamento vitatum fuisse patet per illud Leuit. 25. Si pauperate compulsus vendiderit se tibi frater tuus, &c. Ratioq; confir-

mat,

mat, quia quisque iure naturali habet sue libertatis dominium. Inter Christianos tamen hoc non est in usu, ideoque non est nobis in eo immorandum diutius.

DEBITAT Vt quarto, an officia publica secularia vendi possint in Republica? De qua re agunt D. Thom. opusc. 21. C. iet. in verbo Officiorum secularium venalitas, Tabien. verbo Dominus, quæst. 11. Armilla verbo Officium. Sor. lib. 3. De iust. & iure, q. 6. art. 4. in solutione secundi argumenti, Nauar. in Enchir. cap. 25. num. 7. Pro explicatione autem, docent primo, talia officia ex natura rei vendi posse. Quod probatur ex eo, quod ipsi fiat vendentium; puta, Regis aut Reipub. liberæ, aut Principis non agnoscentis superiorem in temporalibus; atque sint res humane fructuosæ, ac magnæ dignitates pretio æstimabiles, quas ipsi quorum sunt, non tenentur gratis dare. Accedit quod huiusmodi officia vendi videamus tam in Romana curia, quam in aliis Regum & Principum curiis; quod non est damnandum facile; cum consequenter damentur, tum Papa, tum Principes, quod sine aperta ratione non decet.

Docent secundo, magis præstare, ut talia officia gratis in Republica vendantur, quam ut vendantur. Ratio est, quia quantumvis tales venditiones possint esse licitæ, si fiant iusto, honesto, & moderato pretio; & hominibus idoneis ad fungendum talibus officiis, eisque taxetur certum, ac determinatum stipendium, quod accepturi sint propter exercitium eorundem officiorum; tamen plerumque contingit illas ita fieri, ut multa incommoda facile sequantur. Nam qui pecuniis abundant, emunt potius quam ceteri; & tales ut plurimum sunt minus idonei. Item qui minus pretium offert, obtinet: ita ut in illis ipsis officiis conferendis non habeatur ratio dignitatis, & meritorum, sed pretij. Item, qui emunt, ut pretium quod dederint, recuperent, & adhuc aliquid amplius lucrentur, inducuntur facile ad multa perperam agenda; & ad constituendos infiores ministros, non habita ratione, an sint idonei, dummodo habeant, quorum opera utantur ad plus pecuniam congerendum. Et quamvis non sequantur necessario ex tali venditione eiusmodi abusus, tamen, ut Caiet. & Armilla locis citatis bene notant, cum actiones humane iudicandæ sint secundum illud quod in pluribus inuenitur, optandum est, ut huiusmodi venalitates à Republica eliminentur, tanquam fontes in ea perniciosisimos abusus.

Docent tertio, peculiariter Nauar. mortaliter Regem peccare, qui officia sui regni tam care, & talibus personis vendit, ut probabiliter credat, aut credere debeat, eas illis male vitas; ut oppressuras esse subditos. Ratio aperta est, quia subditorum damnis dat occasionem, quam ex officio propullare tenetur; unde obligatur illa resarcire, eo qui infert, non restituentem. Addit idem Nauar. talia officia vendendo peccare mortaliter Principes qui superiores agnoscent in temporalibus; quia scilicet usurpant sibi ius alienum, Principis inquam sui. Republica. vero non liberæ, Duces, Marchiones, & ceteri domini qui Imperatorem, aut alium superiorem agnoscent, supra se in temporalibus, habent tantummodo ius nominandi, præsentandi, vel eligendi idoneos ad officia. Principis autem sui est, eadem conferre, nisi quod nunquam ab illo facultatem habent expressam, vel tacitam, generalem, vel specialem, ea conferendi, ac etiam vendendi.

CAPVT XV.

De iis qui emere aut vendere possunt.

SVMMARIVM.

- 259 Laici per Principis prohibitionem, ne vendant non soluentibus sibi gabellas, non impediuntur vendere Clericis.
- 260 Regulariter qui prohibetur vendere per se, nequit vendere per alium.
- 261 Si cuius auctoritate perscitur venditio, prohibetur emere.
- 262 Explicatio dubij, an licitum sit emere ab eo qui scitur statim consumpturus pretium.
- 263 Quatenus peccet qui alicui vendit aliquid, quo est abusus, sed id nefcit.
- 264 Quid si ræ quid sciat, aut probabiliter præsumat, an aliquam excusationem habeat à peccato.

- 265 Si quis probabiliter credatur re empti abusus in Republica aut proximo perniciem, vendens ei non excusatur à peccato.
- 266 Quatenus Rex possit vendere boia sua regia dignitatibus.
- 267 Quatenus possit, aut non possit usufructuarius vendere suavis vsufructum.
- 268 Quando maritus dotalem fundum uxoris possit, aut non possit vendere.

HVC pertinent aliquod dubia, quibus satisfacere oportet.

PRIMUM EST. An cum à Principe facta est prohibitio de non vendendo aliis, quam suis subditis soluentibus sibi gabellas, aut subeantibus alia Reipub. onera, laicus possit vendere sua Clericis & Religiosis personis, quæ à talibus oneribus sunt exemptæ? Respondendum est autem, posse: cum eadem personæ possint à tali emere; non enim obstat ea prohibitio, quæ cum lex sit civilis, non obligat tales personas: dato quod passim Doctores tradunt, leges civiles non esse extendendas ad personas Ecclesiasticas, eo quod includerent aliqui illicitum, puta violationem libertatis Ecclesiasticæ.

SECUNDUM DVBIUM EST. An prohibitus vendere, & emere per se, possit id facere per interpositam personam propinquorum, vel amicorum? Ad quod respondendum est, non posse, quia eo ipso censeretur fraudem committere contra legem prohibentem: nisi forte talis prohibitio esset facta ob aliquam personæ indecentiam; quæ non interueniat vendendo, & emendo per interpositam personam; ut cum Clericus cui prohibita est negotiatio, de qua in sequent. cap. 9. per alium emit merceriam, ut lanam, ex qua faciat pannum vendendum per illum, vel emit animalia minora laenda in suo prædio, quam cum creuerint, maiore pretio vendat, quam emptæ sint. Quæ doctrina est Medinæ in Cod. De rebus restit. quæst. 30. §. Secundo modo, vers. Hoc tamen. Cui fauet quod in Clement. 1. De vita, & honest. Clericor. prohibetur, ne Clerici officium tabernarij, aut macellarij personaliter exerceant. Non enim obique causa dicitur personaliter. Quamquam res est ex se satis periculosa, & quæ mali speciem quandam habet in homine, cuius fors, & pars hereditatis est Deus.

TERTIUM DVBIUM EST. An executor testamenti licite possit emere rem defuncti vendendam in executione, & tutorem pupilli, & curatorem minoris? Ad quod respondendum videtur: quoad forum quidem externum emere non posse, iuxta textum expressum in lege Non licet, & in lege Si in emptione, §. Tutor, ff. de contrahenda emptione. Ratioque est, quod fraus in ea re præsumatur, eo quod talis venditio debeat per ipsos fieri; ut patet de executore testamenti. Et probatur de aliis, quia pupilli, & minores nequeunt per se, sed tantum auctoritate, atque consensu, illi quidem tutoris; hi vero curatoris vendere sua. Pro quo faciunt antedicta in cap. 9. sectione prima. Quoad forum autem conscientie, nihil prohibere, quominus illi possint licite emere, si iustum pretium solvant, & ab omni fraude, & mala fide abstineant; imo quoad forum etiam externum poterunt, si bona fide, palamque emant, ex lege Cum ipse, Cod. De contrahenda emptione. In quo foro bona fide emere censentur, cum emerint iusto pretio, & utilitas, vel necessitas vendentis postulerit, ut ipsi emant. Palam vero emere iudicabuntur, cum venditio facta fuerit sub hasta, voce publica præconis.

QUARTUM DVBIUM EST. An possim licite emere ab eo quem scio pretium statim consumpturum? Ad quod congruenter legi Si quis cum sciret, ff. Pro emptore, respondetur, id quidem per se licitum esse, quia non impedit quominus alter censeatur rem suam vore vendere; ex circumstantia tamen id esse illicitum, nempe si venditor per legem, aut iudicem prohibitus sit vendere; ut furiosus, aut prodigus: quibus legitima etiam ætate impleta, solent curatores tribui, ex lege 1. Cod. De curatore furiosi, & prodigi. Item, si sciam plium esse consumpturum pretium in perniciem alterius, vel in detrimentum propriæ anime: quo casu in conscientia non possum emere, quia pro viribus vitare debeo damnum proximi, & illius salutem curare. Quod si

certum